

Manchester 17η Μαΐου 1898

ΑΞΙΩΤΙΜΕ Χ. Ι. ΑΡΣΕΝΗ,

Σάς προσφέρω τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς καὶ τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τοῦ συζύγου μου διὰ τὴν «Ποικίλην Στοάν» τοῦ 1898, ης ἡ ἀληθῶς θαυμασία ἐπιτυχία, ὁφειλομένη εἰς τὴν διαπρεπῆ ὑμῶν Διεύθυνσιν, τιμῇ τὴν φιλολογίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους.

Εἰσθε πολὺ πολὺ καλὸς διὰ νὰ δημοσιεύσητε ἐν τῷ τόμῳ τοῦ 1898 τοῦ λαμπροῦ ἔργου Σας τὴν εἰκόνα τοῦ συζύγου μου καὶ ἐμοῦ. Δὲν ἔπρεξά τι ἔκταχτον διὰ νὰ γίνηται περὶ ἐμοῦ λόγος, ἀλλ᾽ ἀπλῶς τὸ καθῆκόν μου πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν πλησίον, πάντοτε δ' αἰσθάνομαι, ὅτι οὐδὲν ὀφείλεται εἰς ἐμέ, καθ' ὃσον ποιῶ τὸ ἄπειρον, τὸ τέλειον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος μου τῆς γλυκείας μου Πατρίδος.

Αείποτε ὑπήρξαμεν φίλοι τοῦ ὥραίου καὶ πλουσίου Ἑθνικοῦ σας πονήματος καὶ πάντοτε ἀγοράζομεν τοὺς ἑτησίους αὐτοῦ τόμους, ὅπου δήποτε καὶ ἂν εὐρισκώμεθα. Οὕτω περακολουθοῦμεν τὴν πρόσδοτὸν του, ητίς σᾶς τιμῇ μεγάλως καὶ σᾶς καθίστᾷ ἀξιονέφελον τῶν εἰλικρινεστέρων συγχαρητηρίων.

Πέμπω ὑμῖν ἐσωκλείστως ἐν ἔργον μου, ὅπερ εὐελπιστῶ, ὅτι θὰ δημοσιεύσητε εὐγενῶς ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦ τόμου τοῦ 1899 τῆς φιλτάτης μοι «Ποικίλης Στοᾶς», ἦν ἐκ νεότητος ἡγάπησα καὶ εἰς τὰς σελίδας τῆς ὅποιας δὲν λησμονῶ, ὅτι ἐφιλοξενήθησαν τὰ πρώτα μου δοκίμια.

Παρακαλῶ ὑμᾶς ἀξιότιμε Χ. Ἀρσένη, ἵνα μὲ θεωρήστε πάντοτε φίλα φρονοῦσαν τὴν ἀγαπητὴν «Ποικίλη Στοᾶν», εὔχομαι δ' εἰς αὐτὴν ἀπὸ ψυχῆς μέγα μέλλον καὶ θερμοτάτην ὑποστήριξιν.

Μετὰ πολλῆς ὑπολήψεως καὶ ἔκτιμησεως
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΡ. ΖΛΑΤΑΝΟΥ
(ΑΘΗΝΑΙΑ)

ΠΡΟΙΞ ΑΝΤΙ ΚΑΡΔΙΑΣ

ΓΕΝΝΗΘΗΣΑΝ ἐν τῇ αὐτῇ γειτονίᾳ, ἐξ ἀπαλῶν δὲ ὄνυχων συνανεστρέψαντο πρὸς ἄλληλα τὰ παιδία ταῦτα, φοιτῶντα ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ, καὶ ἐκκλησιαζόμενα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνοριακῷ ναῷ, τῆς μικρᾶς πολίγυνης ἐν ἣ τὸ πρῶτον εἶδον τὴν ἡμέραν.

Σὺν τῇ ἡλικίᾳ συνηγόρουν καὶ ἡ νοερὰ ἀνάπτυξις τῶν τρυφερῶν τούτων ὑπάρξεων, τῶν ὅποιων τὴν ἀρμονίαν τοῦ βίου οὐδὲν νεφύδριόν τι τότε ἐτάρασσεν! — Όποιαι ἡμέραι ἀθωότητος, ἡμέραι γαράξαι καὶ ἀρρήτου θυμηδίας, εἴναι αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι τοῦ σχολικοῦ βίου, καθ' ἀκτις ἀρροστούται ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ μετ' αὐτῶν τοῖς συμμαθηταῖς. Τὰς ἡμέρας ταύτας τῆς μελέτης, δυσκόλως τις λησμονεῖ, ὅπου δήποτε καὶ ἂν ῥίψῃ αὐτὸν ἡ φορὰ τῆς τύχης, διότι αἰσθάνεται ὅτι εἴναι συνδεδεμένος μὲ σῆλας

ἐκείνας τὰς ποτὲ μικρὰς ὑπάρξεις, ἃς ὁ ἄγριος Βορρᾶς διασκορπίζει ἀπανταγοῦ, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ!

ξηρά, τῷ ἐπέτασε νὰ ὑπάγῃ τοσοῦτον μακράν. Καλλίτερον νὰ μὴν εἴχε ποτὲ τοιοῦτον θεῖον, δόσις τυραννικώτατα τῷ συνέτριβε τὸ νῆμα τοσούτων ώραίων ῥόδοχρόων περὶ μέλλοντος ὄνείρων. — «Θὰ φύγω δι': ὀλίγον καιρὸν, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ οὐδὲ Θεός οὐδὲ Συνθρωποί θὰ μὲ συγκρατήσουν ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Μελβούρνη. Δι': ἐμὲ πλοῦτος καὶ δόξα εἶναι ἐν καὶ μόνον ὅν, δι': ἐμὲ τὸ πᾶν εἶναι ἡ γλυκεῖα μου Εἰρήνη . . . Θὰ ὑπάγω εἰς Μελβούρνην μέν, ἀλλ' εἰς διάστημα δύο ἑτῶν ἔσομαι ὀπίσω, ἵνα μὴν φύγω ποτέ». «Ἡ ἀπόφασις τέλος ἐγένετο καὶ αἱ ἀποσκευαὶ ἡτοιμάσθησαν ταχέως καὶ ἐτέθησαν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. — Ηραχματικῶς συγκινητικωτάτη ὑπῆρξεν ἡ στιγμὴ ἐκείνη καθ' ἥν ἡ νεαρὰ κόρη ἔκφρων ἐκ λύπης ἔκλινε μελαγχολικὴ τὴν ώραίων της κεφαλήν . . . Τὰ δάκρυά της δροια μαργαριτῶν, ἔκυλίοντο τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο ἐπὶ τῶν ώραίων παρειῶν της, τὰς ὄποιας οὐδεὶς χρωστὴρ ζωγράφου ἡδύνατο ν· ἀναπαραστήση τοσοῦτον ζωηρώς, καὶ μετὰ τοσαύτης φυσικῆς χάριτος. — Προαισθημά τι τῇ ἔλεγε «νὰ μὴν τὸν ἀποχωρισθῆ ποσῶς», ἀλλ' ἀνάγκη γαρ καὶ Θεοὶ πείθονται, ἡ δὲ Εἰρήνη ἐπρεπε ν' ἀποχωρισθῆ τοῦ Φωτίου, καὶ ἐκείνος μὲν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Μελβούρνην, αὕτη δὲ ὄφρανὴ πλέον, καὶ παντέρημος κόρη, νὰ διαμείνῃ ἐν Ἑλλάδι. — 'Αφ' ἡς ἐποχῆς ἀπώλεσε τοὺς προσφιλεῖς της γονεῖς, ἥδη τὸ πρώτον ἡσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ της τὴν μόνωσιν, ἥδη ἡσθάνθη τὸ κενόν. — «Χαῖρε Εἰρήνη ἡσαν οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ Φωτίου· δι': ἐμὲ Σὺ εἶσαι ὁ πλοῦτος, δι': ἐμὲ Σὺ εἶσαι τὸ πᾶν! . . . Μὴν ἀγαπήσῃς ἀλλον, ἔσομαι νοερῶς μετὰ Σοῦ». — Φίλημα ὑστάτου διεδέχθη τοὺς λόγους τούτους τοὺς πλήρεις ἐλπίδος, φίλημα διπέρ φαίνεται ἐφθόνησεν ἡ σκληρὰ καὶ ἀπηνῆς μέγαριχ εἰμαρμένη! — 'Απεχωρισθησαν μετ' ἐλπίδων γλυκυτάτων περὶ μέλλοντος κλπ. ἡ δὲ ἡχὼ ἐπανέλαβε τοὺς δρόκους των, τὸ δ' εἴρον μιμητικὸν πτηνὸν μετέδωκε τοὺς λόγους των εἰς τὸ ἀχανὲς τῆς φύσεως, ἵνα μὴν ἐπαναληφθῶσι ποτὲ πλέον.

• Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο καὶ οἱ μῆνες ἐπίστης, αἱ δι' ἐπιστολαὶ τῶν δύο τούτων ἀγαπωμένων ὑπάρξεων διεδέχοντο ἡ μία τὴν ἄλλην . . . Η παρῆλθον τρεῖς, τέσσαρες, ἔξι, ἐννέα μῆνες, ἔτος ὀλόκληρον, καὶ αἱ ἐπιστολαὶ ἔξηκολούθουν τακτικῶς ἀρικνούμεναι, μετ' οὐ πολὺ δριμῶς ἡρχισαν ἀραιούμεναι μέχρις ἐντελοῦς ἐκλείψεως αὐτῶν. — 'Ο Φωτίος ἔπαισε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν ἀτυχῆ Εἰρήνην, ἥτις πιστοτέρα αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν καρδίαν συντετριμένην ἔτι ἐκ λύπης, ἐπανελάμβανεν ἀδιακόπως τοὺς ὑστάτους λόγους ἐκείνου, δόσις ἀναχωρῶν τῇ εἶπε «Χαῖρε Εἰρήνη, δι': ἐμὲ Σὺ εἶσαι ὁ πλοῦτος, δι': ἐμὲ Σὺ τὸ πᾶν· μὴν ἀγαπήσῃς ἄλλον ἔσομαι, νοερῶς μετὰ Σοῦ». Έκ τῶν δύο μόνον ἐκείνην ὑπῆρξε πιστή, διότι πρωίαν τινὰ ὡ τηλέγραφος ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Φωτίος Φωτεινὸς κληρονομήσας τὸν ἀποθανόντα θεῖον του, ἐπέστρεψε νυμφευμένος μετὰ τίνος χήρας πλουσίας μέν, ἀλλ' ἀσχημοτάτης. — 'Ο νεαρός της συζυγος οὐδὲν φαίνεται ἐνυμφεύθη ἐξ αὐτῆς ἡ τὸ βαρύτατον θυλάκιον της, διπέρ δι': αὐτὸν κατέστη τὸ γυμνολογούμενον ὅδωρ τὸ ἐπιφέρον τὴν

λήθην.' Ελησμόνησεν ό σκληρὸς καὶ Ειρήνην, καὶ ὄνειρα γλυκύτατα, καὶ
σκούρους, καὶ τόσα ἔλλα... Έσκέπτετο δὲ δὲν ἦτο μόνος αὐτὸς ὁ νυμφευ-
θεὶς τὸ χεῖμα, διότι πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν τοσούτους εἶχε μιμητὰς
καὶ ὀπαδούς! Καὶ οὕτω ἐπαρηγορεῖτο.—Διὰ τὴν ἀτυχῆ δύμας Ειρή-
νην τὸ πᾶν ἀπὸ τῆς ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας ἤλλαξε· ἐσκοτίσθη
ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία της, καὶ ὡς πληγωθεῖσα καιρίως δορκὰς ἐρρίφθη
τὴν ἴδιαν ἑσπέραν ἔξω τοῦ οἴκου ψιθυρίζουσα λόγους ἀσυναρτήτους καὶ
λυπηρούς! — 'Η τάλαινα κόρη σὺν τῇ καρδίᾳ ἀπώλεσεν ἀνεπιστρεπτεῖ
καὶ τὸν νοῦν! . . .

Παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη πολλὰ καὶ ἡ Ειρήνη πάντοτε ώραία,
πλὴν ἥδη μὲν ὅμηρα ἀπλανέστερον, βαδίζει μὲν
εἰς τὰ πέριξ, ως καὶ ἄλλοτε, στολίζει· δὲ τὴν κεφαλήν της μὲν χλοε-
ρὰς περιπλοκάδας, ἥ ρόδος τῶν ἀγρών, ἥ καθημένη παρὰ τὸ χεῖλος ῥύ-
ακος ἀκροῦται· τῆς φαλλούσσης ἀπόδονος καὶ μὲ τὸ γλυκὺν ὄσμα βαυκα-
λίζομένη κλίνει περιλύπως τὴν ώραίαν της κεφαλήν, ψιθυρίζουσα ἀκατα-
λήπτους λέξεις, ὡς μόνη ἡ νῦν ἀκούει, μάρτυς ἀκοίμητος τῶν βασάνων
τῆς κόρης, καὶ ἡ πέραν νήθουσα ποιμενίς, ἥτις ἀμέριμνος φυλάττει τὰ
ἐπὶ τῆς πρασίνου χλόης ἑσπεριμένα τῆδε κάκεισε καὶ βελάζοντα πρό-
βατά της, θαυμάζουσα τὴν πιστὴν Ειρήνην, τὴν μὴ συγκρατοῦσαν
κατάρχαν κατὰ τοῦ σκληροῦ καὶ ἀχαρίστου Φωτεινοῦ, δστις καὶ αὔτος
ἥδη ἀτυχέστατος ἐν τῷ συζυγικῷ βίῳ ματαίως προσπαθεῖ νὰ κατα-
πνίξῃ τὴν τύψιν τοῦ συνειδότος. . . . 'Ως φάσμα ἡμέρας τε καὶ νυκτός,
τὸν παρακολουθεῖ ἡ εἰκὼν τῆς ἀτυχοῦς κόρης, ἥ συνέτριψε διὰ τῶν
ἰδίων κειρῶν του, τὴν ὑπαρξίαν, τὴν ζωήν, τὴν χαράν . . .

Καὶ ἡ Ειρήνη πρωίκαν τινὰ εὐρέθη νεκρὰ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἔδράνου
ὅπου ποτὲ ὄμοι ἐκάθητο μετὰ τοῦ νεαροῦ της φίλου. "Ἐφέρε λευκὴν
περιβολήν, ως ἡ ἀθώα καὶ ἀσπιλος παρθενικὴ ψυχή της, ἐκράτει δὲ διὰ
τῶν ἀπεσκληρημένων δακτύλων της ρόδον ἔηρὸν καὶ φυλλορροοῦν, συμ-
βολίζον εὐκρινῶς τὴν προδοθείσαν ὑπαρξίαν της... Οὕτω δὲ πλέον μετὰ
τῆς ἀποπτάσσης ἀθώας ψυχῆς τῆς προδοθείσας κόρης ἀπέπτησαν καὶ
τοσαῦται γλυκεῖαι ἀναμνήσεις συντρίβεισης εὐδαιμονίας.

"Ανωθεν τοῦ ἔδράνου ἐφ' οὐ ἡ Ειρήνη εὐρέθη ὑπνώτουσα τὸν
ὑστατὸν ὑπνον, ἀνθισμένη ἀμυγδαλῆ ραίνει ἀφθόνως τὴν νεκρὰν παρ-
θενον διὰ τῶν ἀνθέων της, ἀτακά ὁ ψυχρὸς πρωίκος ἀήρ τινάσσει δίκην
φιλοστόργου χειρὸς ἐπὶ τοῦ πτώματος τῆς τοσοῦτον λυπηρὰν ιστο-
ρίαν ἔχούσσης ἀτυχοῦς νεκρᾶς, ἀπὸ καιροῦ δ' εἰς καιρὸν διακόπτει τὴν
σιγὴν τῆς ἐρημίας ὁ μυκρόθεν ἀκουόμενος γδοῦπος τοῦ ἐκ τῶν ὑψηλῶν
βράχων κυλιομένου ὕδατος, ἥ τὸ ὄσμα τῶν φυλλόντων πτηνῶν, τῶν
μόνων καὶ μετὰ θάνατον πιστῶν συντρόφων ἐκείνης! . . . . .

Καὶ σήμερον ἔτι ἐπὶ χλοερᾶς γωνίας γῆς, ὁ καταπεπονημένος ὁδοί-
πόρος ἀνακόπτει τὸ βῆμα κάτωθεν παχυσκίου δρυός, ὃπου λευκὸς σταυ-
ρὸς μνήματος, ἐστεμένος ὑπὸ καταπρασίου κισσοῦ, δεικνύει τὸν τό-
πον ἔνθι ἐκείνη ἀπέθηκε καὶ ἐτάρη. Φίλη ἀγνωστος γείρη ἔγει: γαράζει:

ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τ' ἀρχικὰ γράμματα Εἰ — Θ. κάτωθεν δὲ «ἡ σκληρῶς προδοθεῖσα ὄρφανή» . . . Ἐκτοτε δέ ἐτησίως στέφανος λευκανθέμων στολίζει τὸν μεμονωμένον τοῦτον τάφον.

Μαντζεστέρη 20 Μαΐου 1898

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΡ. ΖΛΑΤΑΝΟΥ

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗΣ ΒΡΑΔΥΑΣ

I

ΕΓΕΙΡΕ τὸ φεγγάρι στὸ βουνὸ
κ' ἐσθύστηκε στὴ μακρυνή του ἄκρη
καὶ στάζει τώρα ἀπὸ τὸν οὐρανὸν
σταλαγματίες τὸ διαμαντένιο δάκρυ

Ω μυστικὸ παράπονο
ποῦ στὴν καρδιά μας σιγοθρέγεις !
Ἄπδ ποιὰ μάτια ἀθίνατα
βρογή τῶν ἀστρων ἔτσι αἰώνια τρέγεις ;

II

Τὰ ὅνειρα τ' ἀτέλειωτα
στὰ στήθη μου σπαράζουν
κι' οἱ πεθαμένοι πόθοι μου
καινούργιους πόθους βγάζουν

Τὸ στόμα μου ἐσφάλισε
ὁ χάρος μὲ σφραγίδα
γιὰ νὰ μὴ δηγῇ ἀπ' τὰ στήθη μου
καμμία πιὰ ἐλπίδα.

Αδίκως πιὰ τὸ βλέμμα μου
κάτι στὰ ψηλὰ ζητάει . . .
ἡ σάρκα πιὰ ἡπόκαμε
καὶ ἡ ψυχὴ πετάει . . .

(Φεβρουάριος 1899)

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ